

Nr 12

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 4 februari 1955 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 78, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen fortsatt tillämpning under budgetåret 1955/56 av medgivande som riksdagen för budgetåret 1954/55 lämnat Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av viss kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom.

I detta sammanhang har jordbruksutskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 38 av herrar *Björnberg* och *Magnusson* samt II: 47 av herrar *Svensson* i Krokstorp och *Nilsson* i Svalöv, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville verkställa en utredning i syfte att ernå ett smidigare förfarande för försäljning av kronan tillhörig fast egendom m. m.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

I anledning av propositionen nr 89 medgav 1954 års riksdag (jordbruksutsk. utl. 10, rskr. 168), att Kungl. Maj:t finge under budgetåret 1954/55 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppginge till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde ej vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppginge till högst nämnda belopp. Kungl. Maj:t ägde därvid att i huvudsaklig överensstämmelse med av mig vid anmälan av propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skulle äga rum. Där så befunes lämpligt, skulle Kungl. Maj:t ha befogenhet att åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 20 000 kronor, respektive åt länsstyrelse, såvitt anginge allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 10 000 kronor.

Vidare förklarade riksdagen, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skulle gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom

beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som kunde erfordras till järnväg eller allmän väg. Rätten att besluta om dylikt avstående finge dock av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 3 000 kronors värde.

Genom cirkulär till statsmyndigheterna den 4 juni 1954 (nr 378) har Kungl. Maj:t till kännedom meddelat vad riksdagen sålunda beslutat.

Befogenheten att, med viss begränsning beträffande egendomens värde, å central förvaltningsmyndighet överlämna försäljningsrätten har Kungl. Maj:t tagit i anspråk genom försäljningsbemyndiganden för telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt domänstyrelsen. Vidare har Kungl. Maj:t i enlighet med bemyndigandet överlämnat beslutanderätten i vissa ärenden till länsstyrelserna.

För att, såsom förutsatts, giva riksdagen årlig redogörelse för försäljningar med stöd av bemyndigandet har över de fastigheter som försålts under år 1954 departementsvis upprättats sammanställningar avsedda att överlämnas till riksdagen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sköld, har anfört följande.

»Det av 1954 års riksdag lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom avsåg budgetåret 1954/55. Nytt bemyndigande, gällande för nästkommande budgetår, bör nu utverkas.

De vid anmälan av tidigare års propositioner i ämnet omnämnda frågorna om inrättande av en central fastighetsvärderingsnämnd, om formerna för en samordning mellan statens prispolitik vid fastighetsförsäljningar och den sociala bostadsbyggnadsverksamheten samt om prissättningen vid försäljning av kyrklig jord är icke slutligt behandlade av Kungl. Maj:t. I avvaktan på en definitiv lösning av dessa spørsmål torde jämväl under nästa budgetår bostadsstyrelsens nuvarande funktion beträffande kronans markförsäljningar böra bibehållas ävensom de nu gällande allmänna riktlinjerna och villkoren för försäljningsförfarandet, vilka gällt oförändrade från och med budgetåret 1952/53, böra tillämpas.»

Utskottet. I motionerna I: 38 och II: 47 har föreslagits att en utredning skall tillsättas i syfte att få till stånd största möjliga smidighet vid handläggandet av frågor rörande avyttrande av kronans fasta egendom. Utskottet har i sitt utlåtande nr 11 förklarat sig icke ha något att erinra mot att de nuvarande riktlinjerna för förfarandet vid försäljning av ifrågavarande egendom skall följas i avvaktan på den omprövning av bland annat förevarande spørsmål som är avsedd att verkställas inom jordbruksdepartementet. Under sådana förhållanden finner sig utskottet böra avstyrka motionerna.

Förslaget om att Kungl. Maj:t skall för nästa budgetår erhålla bemyndigande av samma slag som gäller för innevarande budgetår att överlåta

fast egendom, som tillhör kronan eller allmänna arvsfonden, möter ingen erinran från utskottets sida. Ej heller har utskottet något att invända mot vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i propositionen. Utskottet vill dock även i år framhålla önskvärdheten av att avgörande så snart som möjligt träffas av Kungl. Maj:t beträffande frågorna om inrättande av en central fastighetsvärderingsnämnd, om formerna för en samordning mellan statens prispolitik vid fastighetsförsäljningar och den sociala bostadsbyggnadsverksamheten samt om prissättningen vid försäljning av kyrklig jord.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts framställning

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1955/56 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde icke är åsatt, det vid särskild uppskattning utränta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp, och i huvudsaklig överensstämmelse med de i det föregående angivna riktlinjerna föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skall äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, där så befinnes lämpligt, åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 20 000 kronor, respektive åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 10 000 kronor;

b) förklara, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, därvid dock rätten att besluta om dylikt avstående må av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 3 000 kronors värde;

c) uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning eller eljest i särskild ordning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att försälja, byta eller under åborätt eller tomtträtt upplåta kronan tillhörig fast egendom alltjämt skall gälla;

B. att motionerna I: 38 och II: 47 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 mars 1955

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR GUSTAFSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren*, Anderberg, Lage Svedberg, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Sundberg, Hansson, Eskilsson, Bror Nilsson och Uno Olofsson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Antby*, Jonsson i Strömsund*, Agerberg*, Lindström, Svensson i Vä och Nilsson i Lönsboda.

* Ej närvarande vid justeringen.